

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 15. oktobra.

Tudi današnja tretja seja državnega zbora je pokazala, da je večina zbornice na združeni desni strani. Vršile so se namreč volitve za jako važne 3 odseke, namreč adresni, legitimacijski in peticijski odsek. Razni klubi so se bili dogovorili, da za vsaki ta odsek, ki imajo po 24 udov, devet odbornikov voli liberalna, devet desna stranka, ostalih šest pa večina zbornice. Precej pri volitvi za adresni odsek se je pokazalo, da je večina na desni strani, ker je bilo v ta odsek poleg skupno sprejetih 18 kandidatov izvoljenih še 6 od združene desne nasvetovanih kandidatov, namreč dva Poljaka, en Čeh, en Moravec iz skupine konservativnih velikih posestnikov moravskih, ki še niso pristopili k nobemu klubu, pa so z desnico glasovali, in dva iz kluba Hohenwartovega. V adresnem odseku so toraj iz desnega središča: Hohenwart, Klaič, Giovanelli Ignacij, knez Alfred Liechtenstein in Schneid, iz českega kluba: Rieger, Henrik Clam-Martinitz, Šrom, Zeithammer pa Gudenau izmed moravskih velikih posestnikov; iz poljskega kluba: Groholski, knez Czartoriski Dunajevski, Evzebij, Czerkavski in Smarcevski. Devetorica liberalna pa je: Demel, Herbst, Rechbauer, Kopp, Scharschmid, Sturm, Süß, Tomaszczuk in Weeber.

Za nacelnika bil je izvoljen dr. Groholski, za njegovega namestnika predsednik prejšnje državne zbornice dr. Rechbauer, za perovodjo

pa Schneid in Tomaszczuk. Poročevalec večine bo najbrže grof Hohenwart, za manjšino pa bode po naznanilu liberalnih listov adreso sestavil dr. Herbst. Volitev se je vršila še dokaj hitro po imenu pri vseh treh odsekih iz cele zbornice, kakor je bil nasvetoval Lienbacher. Liberalci so najprej želeli, da bi se bila legitimacijski in peticijski odsek volila po devetih oddelkih, da bi bili na ta način dobili večino, ker so namreč oddelki vsled zrebanja tako sestavljeni, da ima levica v petih odlično večino. Po dovršeni volitvi za adresni odsek so zopet nasvetovali, naj se volilna listka za legitimacijski in peticijski odsek ob enem oddasta, pa desnica se je temu krepko ustavila, češ, da vsled tega lahko nastane kakšna pomota, in izid je pokazal, da je prav imela. V legitimacijski odsek je bilo namreč zopet voljenih 15 poslancev združene desnice in 9 liberalcev, namreč iz kluba Hohenwartovega: Lienbacher, Pflügl, Karlou, Thurnher, Styrzza; iz kluba českega: Wiedersperg, Grünwald, Mr. Kinsky, Kusy in Vesely; iz kluba poljskega: Smolka, Baum, Julij Czerkavski, Mieroszevski in Vetter; izmed liberalcev pa devetorica: Granitsch, Weeber, Kovalski, Schier, Kohanovski, Waldert, Menger, Jaques in Obentraut. Volitev za peticijski odsek pa menda ni obveljala, ker se je pri skrutiniranju ali soštevanju glasov, ki se je za omenjena odseka vršilo še le po končanem zborovanju, menda pokazalo, da se število oddanih glasov s številom glasujočih poslancev ne vjema.

Volitev toraj ni veljavna in se bo morala še enkrat vršiti. Kako je li to prišlo, se ne vé, ali skušnja prejšnjih let je naše poslance izučila, da morajo silno previdni biti. Za peticijski odsek so bili od združene desnice nasvetovani: Winkler, Zallinger, Fröschl, Pozza, Wurm, Matuš, Belcredi, Salm Hugo, Roth, Jefabek, Weigel, Ruczka, Zuk-Skarszewski, Splavinski in Ozarkievicz, od leve pa: Zaharija Herrmann, Stöhr, Bahhans, Raab, Terlago, Wrann, Ofaer, Tausche in Wiesenburg. Ministri so bili pri današnji seji vsi navzoči in grof Taaffe je po prvi volitvi proti nekterim rekel: „Zdaj zbornica vsaj voli svobodno; a prej se je le rekalo: Tako hočemo imeti, in ne drugači.“

Dunajski vladi vdani listi liberalni stranki levite beró, ker ni imela toliko rahločutja, da bi bila predsednikova namestnika soglasno izbrala iz desnice, ko je bil predsednik izvoljen izmed njene sredine, ampak je hotla vse tri načelnike imeti iz svoje vrste, ter je vsled tega pričela prvi boj z nasprotno stranko, v katerem pa je bila pobita. Zopet drugi listi hudo tarnajo in eden izmed njih piše: „Parlamentarne obravnave so se pričele, in pričele so se s pobitjem vstavoverne stranke.“ To se bode tej stranki najbrže še večkrat pripetilo, a gospodje so bili dozdej vedno le vajeni biti v večini, zato jih tem britkejše boli, da so zdaj v manjšini.

Hohenwartovemu klubu sta pristopila tudi dalmatinska poslanca Monti in Pozza, ki sta te dni došla na Dunaj. Klubi desnice se prav

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

XX.

Pater Generoza knjižnica za mladino je bila pičila, zato sem mu bil kmalu vso prebral in zopet sem imel dosti časa pečati se z drugimi rečmi. To ugodno priliko je porabil slepi pater Miklavž ter me nagnal, da sem mu moral pomagati pri vrtanji in pilenji oljkinih pešek za rožne vence, ktere je izdelaval. A to ni bilo zastoj, marveč dobival sem plačilo v raznih šolskih potrebščinah, pa tudi v kakem boljšem grižljeji.

Pater Miklavž je bil, kakor sem omenil, slep. Predno je oslepil, je bil nekje profesor — menda v Novem mestu. Tukaj je spovedoval in tudi maševal, pa le pri sv. Barbari, in jaz sem bil dolgo časa njegov ministrant. Veselje je imel posebno s tiči, zato je bilo v njegovi sobi polno tičnikov in predno je vse opravil, je bila ura že deset. Vse te svoje rejence je učil žvižgati velikošmarnsko „Za Bogom častimo“ — tako da je mene pri učenju in pisanju nalog nekoliko časa hudo motil, ker je bila njegova soba tik moje. Razen tega je bilo po drevji pred njegovim in mojim oknom vedno cele trume vrabcev, kateri so vedno čivkali ter

letali na okna — zakaj, so zvite živalice že vedele. Pater Miklavž je namreč svoje tičnike čedil in svojim rejencem piče dajal vedno pri odprtem oknu in ker je moral to edino z rokami opravljati, v katerih je tudi oči imel, je vel ko zrn razstresel po oknu in po tleh. Vrabci, zviti kakor so, so morali vedeti, da revež nič ne vidi, zato jih je bilo vedno polno na oknu in še celó v njegovi sobi. Tiči njegovi so od teh profitirali veliko v petji in večkrat se je patru pripetilo, da, ko je pred tičnikom zažvižgal svojo „Za Bogom častimo“, mu je njegov učenec odgovoril s „čiv, čiv!“ To ga je vselej hudo zjezilo, odprl je okno in vrgel kaj za vrabci v drevje, pozneje je še pregovoril patra guardijana, da je dal tisti dve češpiji posekati, s čemer pa jaz nisem bil nikakor zadovoljen, ker sem bil že prej postavil ji v proračun svoje sadne letine.

Da smo bili „klosterski muci“ poredni, sem že prej omenil. Tu le eden dokaz naše porednosti, ki je bila tem zlobnejša, ker smo jo poskusili ravno nad patrom Miklavžem, ubogim slepcem. Ker so namreč vrabci vedno letali v njegovo sobo, smo nekega dne oprli svoj oken in natresli zrnja na-nj, pa tudi po tleh. Okno smo dali na nit, potem se je eden skrtil pod posteljo, drugi pa smo šli ven. Ko je bilo lač-

nih živalic dosti nabralo se v sobi, potegne oni pod posteljo nit, okno se zapre, mi planemo skoz vrata in jih polovimo s cunjami. Pater Miklavž je bil ravno v spovednici, ker je bila sobota, meni je dal ključ, da mu pometem sobo. Peklenska misel šine mi v glavo, drugi, ki so porto pometali, se brž strinjajo z njo in zarota je gotova. Tičnikov je bilo veliko pod streho, eden steče pónje, potem pobereмо Miklavževe tiče s tičnikov in damo mesto njih vjete vrabce vá-nje, one pa pospravimo po onih tičnikih, potem 'pa čakamo v moji sobi, kaj bo.

Pater Miklavž pride s svojo palico in kmalu je slišati zopet njegovo žvižganje „Za Bogom častimo“; ali kaj je to? Nobeden tič ne odgovori, k večemu je slišati „živ, živ“, vsi pa plašno fifetajo po nenavajenih ječah. To se patru vendar prečudno zdi, zato odpre vratice in vjame tiča, ktereга začne tipati od vseh strani, posebno po kljunu; po tem spozna, da ni pravi, ampak vrabec, in strašen sum prešine njegovo glavo. Dene ga nazaj, potem preišče vse tičnike, povsod je enak rezultat!

„To je pa vendar preveč! To so storili fantje, ti lumpi. No le čakajte, ta pot vam bom pa zasolil.“

Mi, ki smo bosí to poslušali pri vratih,

marljivo shajajo in so med seboj v vedni dotiki. V Hohenwartovem klubu je bilo po želji levec nasvetovano, da naj bi se za gospodarska vprašanja volil poseben odsek 24 udov, a ker so reči, ki bodo prišle pred zbornico, tako različne, da bi v tak odsek nikakor ne bi mogli voliti strokovnjakov, ki bi bili vsem kos, se je sklenilo za vsako vprašanje voliti poseben odsek, ki bode sestavljen iz poslancev, kateri bodo reč dobro umeli in kolikor mogoče prav in ugodno rešili. Postava o živinski kugi se bode izročila odseku 24 udov, ki se bode volil v prihodnji seji 17. t. m.

O ministerstvu poročajo uradni listi, da bode grof Taaffe precej po dovršeni adresni razpravi cesarju nasvetoval novega učnega in denarnega ministra. Pri tej priliki se bode tudi pokazalo, ostanejo li vsi dosedanji ministri v službi ali se bode tudi v tem oziru kaj spremenilo. Dalje ti listi omenjajo, da hoče vojno ministerstvo nad milijon goldinarjev prihraniti s tem, da se bode poleg rednega odpuščevanja še po 15 mož od vsake kompanije za 5 do 6 mesev razpustilo na odpust, kar bodo vojaki in njihovi starši gotovo z veliko radostjo pozdravili.

Prva zmaga.

Z veseljem smo slišali, da so naši zmagali v državnem zboru pri volitvi podpredsednikov. Ustavoverna stranka je bila tako prevzetna, da ni hotela naši stranki nobenega od treh predsednikov privoščiti. Naši so volili ustavovernega Coroninija, tedaj bi se spodobilo, da bi bili liberalci vsaj enega iz naših volili; toda oni so hoteli vse tri sedeže imeti, zato jih je poraz pri volitvi prav po pravici zadel, propadli so z obema kandidatoma. Ustavoverci se takó jezé, da bodo še zboleli nekteri, to jim ne gre v glavo, kako je to mogoče bilo, in ves svoj žolč spuščajo na tiste ustavoverne poslance, ki niso k seji prišli, med njimi je bil tudi Taufferer. Kedar tedaj Taufferer v njih klub pride, dobil bo ojster „verweis“. Vendar ne bi imeli večine, če bi jih prav devet ne manjkalo v seji, kakor zadnjé; to je zdaj že jasno, da je nepotrebno toliko jeziti se in iznenadene se kazati. Saj mi smo že pred od-

pretjem državnega zbora vedeli, da bo naša stranka v večini, samo če Taaffe hoče; ustavoverci pa tega dozdej, do prve bitke niso hoteli verovati, zato so našo stranko na „korajžo“ poklicali s tem, da niso hoteli nobenega naših podpredsednikov voliti. Kar so iskali, to so dobili, namreč bili so vrženi in pobiti. V prihodnje bodo vsaj vedeli, koliko da premorejo. Bahali so se poprej, da imajo 175 glasov ker so vsacega za „ustavoverca“ šteli, kdor tega ni odločno oporekel, zdaj pa so komaj 156 glasov vkup spravili, in če jih je res 9 manjkalo, in če sme teh 9 ustavovercem šteti, kar pa ni verjetno, ker ravno dvomljivi so najbrž izostali, vendar pri vsem tem ne morejo več ko 165 glasov vkup zbrati. Tedaj so v odločni manjšini. To tudi že priznavajo, ker vedó, da ministri ne glasujejo z njimi ampak z našo stranko.

Sliši se, da hočejo moravski velikoposestniki poseben klub napraviti. Teh je 8, med njimi 5 konservativnih. Celi klub bo najbrž glasoval z vlado. Temu klubu se bodo pridružili gotovo še nekteri drugi ustavoverci, in ravno ta klub bo odločeval večino za vlado in za nas, dokler in kakor daleč bo vlada z nami. Eno pa je gotovo: ustavoverci nemajo večine več in je ne morejo na nikak način vkup spraviti. Le kompromis s Poljaki bi jim zamogel na noge pomagati; poskušali so že ta kompromis pri volitvi predsedništva, toda Poljaki so se enkrat možko obnesli, ter so vsak kompromis odbili. Tako je prav! Naj Poljaki pri tem ostanejo!

Z možmi, ki so voljeni v predsedništvo, smemo biti zadovoljni. Grof Coronini je možak vrlega značaja, plemenitega vedenja in priljudnega, pomirljivega obnašanja. Akoravno se med ustavoverce šteje, se je vendar pri marsikaki priložnosti pokazal pravičnega drugim narodom; tako je enkrat govoril za enakopravnost slovenskega in italjanskega jezika v goriških šolah. Ko so ustavoverci začeli ropotati zoper okupacijo Bosne, se je on od njih ločil in glasoval za okupacijo. Zavolj teh lepih lastnosti, zavolj modrega in zmernega vedenja v vsakem obziru vživa grof Coronini zaupanje vseh strank, in je tedaj umevno, zakaj je bil skoraj enoglasno voljen za predsednika. Coro-

nini je bil prej vojak, ter se vdeležil vojske I. 1859 in 1866, kjer je bil v bitki pri Kraljevem gradu. Pozneje je prestopil v civilno službo; voljen je bil v goriški deželni zbor, postal je deželni glavar goriški, in združeni slovenski in laški meščani goriški so ga poslali v državni zbor.

Smolka je že star politikar. On je bil že leta 1848 predsednik državnega zbora v Kromerizu. Vdeležil se je tudi poljske ustaje, bil na smrt obsojen, pa ga niso dosegli. Po burnih dnevih so prišli solnčnati, kot časten in spoštovan rodoljub je delal svoj narod skozi dolgo vrsto let kot gališki deželni poslanec in odbornik itd. On je odločen federalist.

Baron Gödel-Lannoy je štajerski Slovenec. On je letos še le prvič voljen v državni zbor, tedaj je politično kariéro še le pričel. Gotovo mora biti zeló v čisljih med svojimi tovarši v pravni stranki, da so ga ti kar prvo leto na tako častno mesto povzdignili. Upati hočemo, da bo svoje zmožnosti posvetil slovenskemu narodu, kateri ga je volil za poslanca in mu tako v varstvo izročil svoje interese. Graška „Tagespost“, ki je vrlega možá osmešiti hotela, ker ne trobi v nemškutarki rog štajerskih mestnih filistrov, si pač ni mislila, da si bo sama sebi tako zaušnico dala, in da bo od nje zasmehovani baron Gödel odlikovan pred vsemi štajerskimi poslanci!

Prva zmaga pri volitvi predsedništva nam daje upanje, da bomo tudi v prihodnje zmagovali, in da se bo tedaj v marsičem na bolje obrnilo. Tako je zopet enkrat pravica na površje prišla!

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 17. oktobra.

Kakor pri volitvi predsednika in njegovih namestnikov, tako je tudi pri volitvi udov v **adresni odbor** konservativna stranka dobila večino. Izvoljenih je 15 konservativcev in 9 liberalcev. Nadejamo se, da bo nadalje ustavoverna stranka vedno ostajala v manjšini.

Dalmatinski drž. poslanec **dr. Klajč** je oddal klubu desnega centra sledečo izjavo: „Vpeljava hrvatskega jezika v šole in urade

odskočimo, se tiho postavimo ob zidu, ko se vrata odpro in pater Miklavž pride [počasnih in previdnih korakov z njih ter se napoti naravnost proti guardijanovim vratom.

O saperlot! ta bo pa slaba! Le brž nazaj s premenjenimi tiči! — Vsi se brž razumimo, skočimo v mojo sobo in komaj dve minuti pozneje so patrovi tiči že vsak v svoji kletki, vrabci izpuščeni na vrtu, naše tičnice pa pod posteljami. Mi se stisnemo v mojo sobo in poslušamo ob priprtih vratih, kaj bo.

Res pride pater Miklavž s patrom guardijanom in tega slišimo govoriti:

„No, če so pa fantje to naredil, bo druga pela.“

Ves razjarjen stopi pater Miklavž pred vrata, jih odpre do kraja in reče guardijanu:

„No, le poglej, ali niso po vseh tičnicah sami vrabci?“

Pater guardijan pogleda, kratek premolk, potem pa krohot z besedami:

„Na, veš Miklavž, ti si slep ali pa tudi v prstih nič ne vidiš. Brez zamere! Če je le v enem tičniku vrabec, potem jaz še nikoli nisem nobenega tiča videl. Le prepričaj se ali pa pokličí še koga, če mojim očem ne verjameš.“

„Ni mogoče!“ — črhne pater Miklavž,

gre, odpre vratica tega in onega in ga otipa vsega do kljuna, maje z glavo, kakor da bi sam sebi ne verjel, in ko je vse pregledal, reče nekako sam sebi očitajoč:

„Kaj tacega se mi pa vendar še ni nikdar pripetilo! Kako je to li? Jaz bi stavil glavo, da so bili vsi vrabci. To je res čudno, hm, hm!“

„Si že prej preveč pešké pilil, pa so prsti premalo videli!“ — reče pater guardijan in gre dobrovoljno smehljaje se. Mi, ki smo za priprtimi vratmi kar moč tiho čepeli, se oddahnemo in jamemo hihitati, ali o joj! Pater Miklavž se prikaže med vratmi s povzdignjeno palico in zakriči:

„Sém, kar vas je notri, vam bom že pokazal take burke uganjati z mano! Le sém, če ne, bom zaprl vrata in mahal s palico, naj zadene, karkoli.“

Mi vsi tiho, še sapo pridržujemo in počenemo po tleh, vsak prežeč na to, da bi dobil kaj prostora med bangerji in razkačenega patra kuto, ker je vsak skoro že z lastne skušnje poznal težo njegove palice. Ko se nič ne gane, stopi res pater naprej, zapre vrata in se pomika naprej vedno s palico mahaje krog sebe. Kaj bo revež! Komaj je bil par korakov od vrat, je že eden nas pri njih, jih odpre in smuk! zunaj smo vsi štirje in se razgubimo

po portah. Jaz tečem brž na pošto in prinsem vse, kar je bilo prišlo za samostan, in da bi tem bolj nedolžen bil, še celó prižvižgam po porti. Pater guardijan, kteremu sem imel največ dati, požuga s prstom in reče:

„Neslana burka s patrom Miklavžem se je gotovo v tvojih možganih rodila. Kje imaš vrabce?“

„Kake vrabce?“ — prašam jaz s kolikor mogoče neumnim obrazom.

„O, se vé da, ti nič ne veš, ti si nedolžen kakor Lahov koš“ — se posmehuje pater guardijan in pristavi resnega obraza: „Zahvali se jutri Bogu in svojemu patronu, da imaš toliko možgan, da si vse tako naglo popravil. Patra Miklavža pa prosi odpuščanja, danes ne, ker je še prehud, jutri pa gotovo.“

Drugi dan, v nedeljo, sem po sedmi maši, pri kateri sem bil za véikega, šel ministrirat tudi še patru Miklavžu, kar ni bila ravno moja dolžnost. Ko prideva nazaj v zakristijo, se obrne proti meni in veli:

„Malo počakaj!“ Da bi jaz čakal?! Saj me koža nič ne srbi. Zato rečem patru, da nimam časa.

„Nič se ne boj, nič“ — me pa tolaži pater — „ti ne bom nič storil.“

Jaz obljubi še ne verjamem popolnoma,

je naše živensko vprašanje; mi smo se že dolgo za to borili, pa brez uspeha. Mi smo upali, sedanje ministerstvo se bo oziralo na naše tirjatve, pa zgodilo se je protivno. Še le pred nekaterimi mesci je razglašena neka naredba, ki v naše učiteljsko izobražališče vpeljava nemščino kot obligatni predmet, oziroma učni jezik. To, gospoda, je brezumni, škodljivi in nepotrebni germanizatorski poskus, ki škoduje naši narodni zavesti. Upamo, da boste nam pomagali, da se v nebo kričeče krivice, ki tlačijo našo narodnost, odpravijo; ker to je naš glavni pogoj, da podpiramo ministerstvo. Pod tem pogojem strinjamo se jaz i moji tovarši s predlogom gospoda prvosednika.

Dr. Vitezić in tovarši so pa stavili sledečo **interpelacijo** na ministra notranjih zadev: 1. Je li visoki vladi znana revščina, ki gospodstuje na kvarnerskih otokih, na Goriškem, po vsem Krasu, kakor na južnem Tirolskem in Dalmaciji? In, če je znana, kaj je vlada že storila in kaj misli še storiti za odstranitev slabih posledic te bede?

„N. fr. Pr.“ ve povedati, da se je nek česki poslanec pogovarjal s ministrom **Stre-mayrjem** o česki univerzi, in mu je minister rekel, da za prihodnje leto vlada ne bo v državnem budgetu določila nikake svote za vpeljavo novih českich stolic na praškem vseučilišču, da pa nima nič zoper to, če Čehi sami stavijo kak predlog o tem v državnem zboru. Česki „Pokrok“ na to opominja česke poslance naj se v državnem zboru krepko potegnejo, da § 19 stopi tudi glede Čehov v popolno veljavo. Mi mislimo, da bi bilo dobro, da se tudi naši slovenski poslanci potegnejo, da se na graškem vseučilišču vpeljejo nekatere slovenske stolice, če že slovenskega vseučilišča doseči ni mogoče. Graško vseučilišče je bilo ustanovljeno za vse avstrijske notranje kronovine, h katerim pripadamo tudi mi, zato se tam tudi mora ozirati na naše potrebe.

Vnanje države.

V kratkem bo odprl pruski kralj **pruski deželni zbor**, ter bo naglašal v njem, da se ima „kulturkampf“ opustiti in sprava doseči s katoliško cerkvijo.

Na **Francoskem** dobivajo radikalci vedno več moči. Nedavno je bil v Parizu za mestnega odbornika voljen neki Humbert, eden

zato grem pač ž njim, ali zmiraj nekoliko korakov daleč od njega. Pred sobo se vstavim in prašam, kaj naj storim zá-nj.

„Ej, le stopi k meni, bom vrata odprta pustil, da se ne boš bal“ — zagotovi pater in na to dobim jaz pogum stopiti za njim v sobo. Tam potegne z omare, v kateri je imel več knjig, tri velike in jih mi dá z ogovorom:

„Te so tvoje, potreboval jih boš, kedar boš v viših šolah. Pa tudi zdaj jih lahko prebiraš, da ne boš mislil na take burke, kakoršno ste včeraj z mano naredili.“

Ves osramoten po takem načinu maščevanja grem v svojo sobo in pogledam knjige. Bila sta dva besednjaka pa ena zgodovinska knjiga — čegava, se že več ne spominjam, ker sem pozneje prišel ob njo. Po tem sem prisegel sam pri sebi, da patru Miklavžu že ne bom nikoli več nagajal, če bi tudi slep ne bil. Zgodovinsko knjigo sem pa res prebiral in našel v nji marsikaj razumljivega mi. Pater Miklavž me je potem večkrat poklical k sebi in pojasnoval mi, česar nisem mogel razumeti. Da bi bil vedel, kako sem ga jaz potem v srcu svojem prosil odpuščanja za tisto neslano burko! Zdaj je že davno pod zemljo, gotovo mu je lahka.

od voditeljev pariške komune, ki je srečno smrtni kazni všel, ter pred kratkim pomiloščen v Par z nazaj prišel. Če bodo po Francezskem taki ljudje začeli zvonec nositi, potem se bliža dežela hitrim korakom novim preukcijam in zmešnjavam. Iz Petrograda se piše v „Soleil“, da je vojska med Nemci in Slovani sicer odložena, a vendar neizogibna. Rusija ima zaveznika na morji (severno Ameriko), pa potrebuje še zaveznika na suhem, in to bi bila Francija, ako si hoče še kedaj na noge in do veljave pomagati.

Ruski časnik „Golos“ piše: Težko pričakovani prestolni govor pričakovani avstrijskih slovanskih narodov ni podrl. Slovenski narodi v mnogojezični monarhiji niso nezmerni v svojih zahtevah. Ne zahtevajo za se nobenih privilegij kakor Madjari, tudi ne žele čez druge narode gospodariti, kakor Nemci. Oni le zahtevajo priznanje njihove enakopravnosti v šoli in uradu, dalje jih težnje ne segajo. Cesarski prestolni govor obeta izpolniti te želje, a vsaj daje upanje, da se izpolnijo, ker ta cesarska izjava opominja vse stranke naj svoje zahteve pomanjšajo, kar tudi oni stranki velja, ki je mislila da je za hegemonijo poklicana ter o enakopravnosti Slovanov ni hotela nič znati. To je najznamenitejše mesto prestolnega govora, v tem je Taffejev program izjavljen. Tudi za Avstrijo napočijo boljši časi. To kažejo ne le Čehi, ki so po 16 letnej pasivnosti se odločili, stopiti z drugimi narodi v državni zbor; temuč glasi oficijoznih listov kažejo, da v Avstriji drug veter vlačje, ker potrebne konceslje spoznavajo za jedino sredstvo, monarhijo okrepiti in njeno pravilno razvitje zagotoviti.

Izvirni dopisi.

Hrvatska, 13. oktobra. (O slovenskem vseučilišču). Pozorno smo čitali članke tudi mi Slovenci v Hrvatskej, ktere sta donášala „Slovenski Narod“ in „Slovenec“ o slovenskem vseučilišču v Ljubljani. Čudno se nam je zdelo, kako je mogel slovenski profesor, se ve da zdaj na nemškeji gimnaziji, pisati članke proti slovenskemu vseučilišču. Vse dokaze, ktere je profesor Š. proti vstanovljenju slovenskega vseučilišča navel, spodbil je „Slovenec“ v svojih člankih prav temeljito, in na vse to molči pisatelj „famoznih“ člankov v „Slovenskem Narodu“, ker vidi, da ne more ne enega dokaza „Slovenčevega“ ovreči. Ni potrebno tedaj nove borbe o tej stvari, kajti vsak patriočen Slovenec bode gotovo odobral to, kar je pisal „Slovenec“ in samo oni ljudje, ki hočejo novoutemeljeno vseučilišče videti precej enako drugim starim vseučiliščem, bodo se držali svojih krivih nazorov, in to menda zato, ker so videli samo eno veliko vseučilišče ter misle, da mora tudi slovensko takovo biti. Ali to je čisto krivo mnenje. Pisatelj teh vrstic je bil tudi slušatelj vseučilišča, in sicer v Gradcu, pa ni našel na filozofičnem fakultetu toliko profesorjev, kolikor jih zahteva imenovani profesor za ljubljansko vseučilišče. Tako smo imeli za zgodovino samo tri profesorje in sicer za avstrijsko enega, a za občno dva, pa eden izmed nju je imel prav malo slušateljev. Tudi se je dogodilo, da profesor starinoslovja včasni predaval zato, ker je pisatelj teh vrstic sam prišel poslušat. Zakaj tedaj celo kopico profesorjev, dosta je eden za vsak predmet. Tako je tudi na zagrebškem vseučilišču. Beč, Berlin, Lipsko ali Paris ne bo Ljubljana nikoli, ali bolje more biti nego Černovice, Kološvar itd., samo sredstev nam naj dá država, kakor jih drugim vseučiliščem daje, za druge vse bodo

že Slovenci poskrbeli, saj so bistré glave. Ali profesor Š. pravi, da nimamo dovolj sposobnih mož za razne stolice slovenskega vseučilišča. „Slovenec“ mu jih je precej po imenu precej velik broj imenoval. Ali med njimi je mnogo gimnazijalnih profesorjev in ti po mnenju našega protivnika niso sposobni, da predavajo na vseučilišču. To pa zopet ni res. Pisatelju teh vrstic je poznato mnogo profesorjev na nemških vseučiliščih, ki so bili poprej gimnazijalni profesorji. Pa tudi na zagrebškeji univerzi ima mnogo takih profesorjev in sicer izmed 15 na filozofičnem fakultetu je bilo 9 gimnazijalnih profesorjev, pa vendar častno vrše svojo zadačo, eden je še celo postal doktor lipskega vseučilišča. Dajte gimnazijalnemu profesorju časa in sredstev, pa boste videli, če bo sposoben ali ne za vseučiliščne profesorje.

To trditev profesorja Š. mora vsaki gimnazijalni profesor od sebe odbiti, ker ga je s tim le ponižati hotel. Ima večkrat boljših profesorjev na gimnazijah nego po univerzah, ali so skromni ter se ne povzdigujejo, večkrat pa tudi sredstev nimajo, da delajo na znanstvenem polju. Bodimo pravični, pa ne strastni, ter motrimo stvari tako, kakoršne so, a ne kakoršne bi radi videli.

Ali literature nimate, pravi prof. Š., ko bi se tudi že profesorji dali dobiti, predavanja so zatoraj nemogoča. Pa tudi ta trditev je le prividna. Mi skoraj zares nimamo nobene znanstvene literature. Ali vprašam gospoda Š., kdo vstvarja večidel znanstveno literaturo? Gotovo večidel vseučiliščni profesorji, tedaj moramo poprej vseučilišče imeti in še le po tem se bode vstvarjala znanstvena literatura. Stvar je gotovo jasna. Saj tudi pri Nemcih ni literatura kar iz zemlje zrasla, nego so jo nje-govali najbolj vseučiliščni profesorji. Hrvati se niso pravdali pred odpretjem vseučilišča, kje bodo dobili profesorjev in kdo jim bode gotovo znanstveno literaturo kar iz rokava stresel, ker niso imeli ne enega ne družega; ali po slogi in previdnosti so dobili profesorje, zdaj se pa literatura goji. Priročnih knjig za dijake vseučiliščne pa še zdaj nimajo in jih ne bodo tako hitro imeli, in vendar se predava in iz-piti polagajo, pri nas pa bi moralo po muenju prof. Š. kar vse tako pripravljeno biti, kakor da smo mnogobrojen, in v literaturi prav imeniten narod. Literatura naša ne bode nikdar ogromna, ker smo malobrojen narod; pa to tudi ni neobhodno potrebno, nego samo ono si moramo prirediti, brez česa ne moremo biti, drugo si moremo posoditi pri drugih narodih. Skrbeti pa moramo, da se naša narodnost užuva, in utemeljenje slovenskega vseučilišča bi bila velika trdnjava proti grmanizaciji. Zatoraj se nadjamo, da bomo vsi Slovenci složno zahtevali slovensko vseučilišče v Ljubljani, kadar bode zato čas. Prof. I. St.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. oktobra.

(Naš domači polk Khun) odrine danes ves z Livna in se preko Dalmacije po morji poda v Trst. V Ljubljano utegne priti okoli 24. t. m. Vsakako bi bilo spodobno, da bi se naši junaki, vračajoči se po tolikem trpljenji in tolikih zmagah, v glavnem mestu domovine slovesno sprejeli in pogostili. Nadjamo se, da se bo to tudi zgodilo in sicer od strani mestnega magistrata, ki je k temu v prvi vrsti poklican.

(Glasbena Matica) je izdala letos dva zvezka skladeb, namreč: pet B. Ipavčevih pe-

sem za en glas in glasovir in Fajgeljnovih 100 mediger za orglje.

(Dramatično društvo) ima jutri v nedeljo svoj letni občni zbor ob desetih zjutraj v čitalnični dvorani.

(Konfiscirane) so bile zadnje „Novice“ za voljo 12 vrst obsegajoče, nespremenjeno iz tržaške „Edinosti“ vzete novice o pontebški železnici, ktera notica v Trstu ni bila konfiscirana. Sapienti sat!

(Grdo vreme) imamo v Ljubljani že dva dni. V sredo zvečer je gromelo in bliskalo se, dež je lil kakor s škafov, v četrtek zjutraj pa so bile strehe vse s snegom pobeljene. Če je povsod tako, je ta prezgodnji sneg naredil veliko škode. Krog Ljubljane je polomil veliko drevja po hostah. Po mestu je bila taka brozga, da je bilo silno težko hoditi. Tudi hud mraz je nastopil mahoma.

(Odpust vojakov.) Kakor „Laibacherca“ pripoveduje, se bo na cesarjevo povelje čez zimo spustilo od vsakega polka po 300 mož na dom in tako se prihranilo državi čez milijon gld.

(Drzen ropar.) V gostilnici „št. 1“ ob Križankih se je zgodilo te dni nekaj drznega. Dva laški govoreča delavca sta namreč prišla v gostilnico, tam bila zvečer tako dolgo, da so vsi drugi gosti odšli, potem pa zvabila krčmarja Miculiniča v vežo, kjer mu dasta desetak, da si vračuni to, kar sta zapila. Eden izmed nju gre ven, drugi pa ostane sam s krčmarjem; ko ta vzame denarno listnico z žepa, da bi mu menjal desetak, zgrabi oni zá-njo in mu je pol odtrga ter pobegne s svojim tovaršem proti „mirju.“ Na krčmarjev klic priteko ljudje, teko za begočima, a ju ne doidejo. V odtrgani polovici denarne listnice je bilo le 15 gld., pa bi bilo več, ako bi ravno prej ne bil krčmar spravil treh petdesetakov drugam. Ker je desetak ostal mu, ima zgube le 5 gld. in kar sta zapila. — V četrtek je dobil g. Miculinič telegram z Logaca, da so tam prijeli dva človeka, ki sta se hotela tiho zmuzniti z gostilnice, kjer se je bralo poročilo o tem hudodelstvu v časniku, in da naj pride brž po železnici gledat ju. Ali sta bila prava ali ne, tega še ne vemo.

(Porotniki.) Za četrto in zadnjo letošnjo sesijo porotnega sode, ki se prične 10. novembra v Ljubljani, so izžrebani sledeči porotniki: Za glavne porotnike sledeči gospodje iz Ljubljane: Ottomar Bamberg, knjigotržec; Leopold Bürger, trgovec; Jernij Černe, krčmar; Karel Deschmann, deželni poslanec; Janez Dimnik, trgovec z usnjem; Janez Gestrin, gospodar; Janez Kozler, posestnik; Franc Legat, posestnik; Janez Lukman, trgovec; Karel Lukman; Emerih Mayer, trgovec; Jakop Nekrep, trgovinski sodrug; Simon Obilčnik, gospodar; Jožef Zajc, starinar; Ignacij Seemann, trgovec; dr. Adolf Schaffer; Ferdinand Schmitt, trgovec; Avgust Winkler, posestnik. Nadalje: Jakob Belec iz Št. Vida; Janez Globočnik iz Železnikov; Jožef Homann, posestnik in Janez Guzelj iz Škofje Loke; Jernij Krajnar, posestnik v Lazah; Vincenc Mally, usnjar in Rajmund Krisper, trgovec v Kranji; Franc Lavrenčič, trgovec na Rakeku; Andrej Marinko, krčmar v Cerkovski vasi; Janez Murnik, trgovec v Kamaiku; M. Okoren, posestnik v Št. Jurji poleg Kranja; S. Pollak, usnjar v Tržiči; Miha Staré, posestnik v Mengši; Luka Svetec, beležnik v Litiji; Franc Šlibar, posestnik v Selc; Jakob Valenčič, mlinar v Nadanjem selu; Martin Vevar, krčmar v Lúkovici; Janez Zdešar, posestnik v Vnanjih Goricah. Za nadomestujoče porotnike: Franc Jevnikar, trgovec z usnjem; A. Kajzelj,

knjigovodja; Janez Kastelic, krčmar; Jožef Kozin, gospodar; Anton Morgutti, gospodar; Anton Orehek, krojač; Franc Pust, gospodar; Heinrich Reichmann, izdelovalec obleke; Franc Rostohar, branjevec, ti vsi iz Ljubljane.

Razne reči.

— Baron Karl Haymerle, minister vnanjih poslov, je rojen 7. decembra 1828. l. na Dunaji. On je ud stare česko-nemške plemenaške rodovine, ktera je leta 1560 prišla na Česko, ki je ob Valensteinovih časih zgubila plemstvo, pozneje jej je cesar Karol VI. zopet podelil plemstvo in Marija Terezija jo povzdignila v česki viteški stan. Baron Haymerle je dovršil svoje študije v orjentalni akademiji in bil leta 1850 poslan v tolmačjskega pristava k interenuncijaturi v Carigrad. Leta 1857 je bil prestavljen v Atene za legacijskega tajnika, kjer je opravljal poldrugo leto službo zastopnika. 1861. leta je bil prestavljen v Draždane za legacijskega tajnika od tod sledeče leto v Frankobrod k zveznem poslanstvu, kjer je posloval za časa kneževskega kongresa. Ko so se po nemško-dunajski vojni razmere med Danijo in Avstrijo bolj zboljšale, so ga poslali za zastopnika v Kopenhagen 1864. l., kjer je ostal do začetka 1866. l. Leta 1866 so ga zopet poslali za legacijskega svetovalca v Frankobrod; po razrušenju zveznega sveta so ga poklicali v Prago k posvetovanjem o sklepu miru, kterege se je jako vdeleževal. V septembru tega leta so ga poslali za zastopnika v Berlin, kjer je ostal do 1868. l., kadar ga Beust pokliče v ministerstvo na Dunaji. Pa so ga vendar še tisto leto poslali za zastopnika v Carigrad in sledeče leto za poslanika v Atene. Tam je posloval v času, ko je cesar obiskal grškega kralja. 1872. l. pride za poslanika v Haag. Leta 1876 že je bil povzdignjen v baronski stan in sledeče leto poslan za poslanika k italjanskemu dvoru. Lansko leto se je kot avstrijski pooblaščenec vdeležil kongresa. In zdaj je imenovan za ministra vnanjih poslov.

— Združene države so leta 1837. imele 43 milijonov ostanka v državnem budgetu. Po mnogih svetovanjih so sklenili 15 milijonov porabiti za razne državne potrebe 28 milijonov pa raznim zveznim državam brez obresti posoditi. Do leta 1840 je bilo teh 28 milijonov redno arhivu državnega zaklada zaznamovanih, pozneje so pa na nje popolnoma pozabili. Zdaj so se pa jih spomnili zopet, pa so zabredle med tem razne južne države v dolgove, da se ta svota ne more iztirjati, zato bodo morali celo stvar tako dolgo na miru pustiti, da bodo posamezne države imele kaj na stran djati.

— Nekatere angleški računoslavec je izračunal, da imajo vse države na svetu blizo 50.000 milijonov goldinarjev dolga. Največ Francija, potem Anglija in severno-amerikanska unija. Najmanj dolga ima Kanada. Največji obresti plačuje Egipet 18%, najmanjše Holandija 2 $\frac{3}{4}$ %. Zdaj pa Anglija ima največji kredit in lahko dobi za 3 $\frac{1}{4}$ % na posodo, med tem, ko Mehika mora 18% obljubiti.

— Število trgovinskih ladij vseh dežel je 54.921 s 20.283.000 tonami. Anglija ima jih največ, namreč 18.357 jadernic za njo slede zjedineue države, Norvegija, Nemčija, Italija, Francija, Grecija, Švedija, Rusija, Španija, Holandija in Danija, druge države imajo manj nego po tisuč kupčijskih jadernikov, Parahodov ima Anglija 3.542, Amerika 519, Francija 292, Nemčija 244, Spanija 214, Švedija 194, Rusija 156, Norvegija, 135, Hol-

landija 113, Danija 101, Italija 101. Druge države jih imajo manj nego po sto.

— Pretekli mesec je neki človek v hotel Evropa v Pešti 38 gld. ostal dolžen, in je po noči po vrvi skoz okno všel. Begunec si je prideval ime dr. Wiljem von der Sanden, se izdajal za vseučilišnega profesorja v Leydenu na Nizozemskem, je občeval z najsveteljšimi učenjaki in profesorji jih ogoljufal z raznimi izgovori za zdatne svote denarjev. Ta psevdo profesor se je prošlo pomlad klatil po Nemčiji kot podravnatelj živalskega vrta v Amsterdamu, in gimnazijalne profesorje za mnogo denarja osleparil. Slepar je brez dvombe nekdanji sluga živalskega vrta v Amsterdamu, Christoffel, Ahaspheros Wunderlich, je 35 let star rojen Herkogendošu v Holandiji in je bil že enkrat zarad sleparstva 7 let pod ključem. Tudi Dunaj je obiskal od 15—24 prešloga meseca in kot vseučilišni privatni docent hotel od profesorja vseučilišča kaj denarja zvabiti, a se mu ni posrečilo. Policija je zanj zvedela in ga hotela prijeti, pa jej je še vendar pete odtegnil.

— Za katehete. Gotovo vsaki iz otroških let vé, kako rad je ogledoval podobe svetnikov ali celo godeb sv. pisma. Otrok ima nad podobami veliko veselje, posebno če mu jih kdo živo razloži in za na vse podrobnosti opozori. Otroci postanejo bolj pazljivi, njih um se bistri, dogodbe se globoko vtisnejo v spomin. To ve vsaki, kdor ima z otroci kaj opraviti, in če le zamore, se v pripomoček pri podučevanju poslužuje podob. Nikjer pa ta pomoček ni tako potreben, kakor pri kerš. nauku za otroke v prvem razredu, kateri še brati ne znajo. Tu podobe iz sv. pisma katehetu delo neizmerno olajšajo, in vspeh je celó pri manj bistrih otrocih velik. Ker to sam skušam in tudi vem, da je malo šol na Slovenskem, ktere bi ta važni učni pripomoček imele, zato menim da bo koristno za katehete pri naj bolj imenitnem podučevanju prvega razreda, če jih opozorim na: „Bilderbibel 40 Darstellungen der wichtigsten Begebenheiten des alten und neuen Testaments“ Herder Freiburg 8 fl. 88 kr. (Podobe so 45 cm. široke in 40 cm. visoke.) Če se prilepijo na platno in nabijejo na lesene romčke, se ohranijo leta in leta. Naj nikogar cena ne ostraši ker v enem letu bo gotovo hvaležno se prepričal da niso predrage. Zraven opozorim tudi na izvrstno knjigo: „Vollständige Katechesen“ v. G. Mey. für die untere Klasse, ktera se posebno na one podobe ozira, in na knjigo „Erklärung des kleinen Deharbe'schen Katechismus“ v. Jakob Schmitt bei Herder, ktera se lahko rabi pri razkladanju našega malega katekizma.*)

S. Z. katehet.

*) S takim opozorovanjem bo gotovo dotičnim gospodom in tudi kat. bukvarni vstreženo, ki bodo naročila vselej rada sprejemala in izvrševala.

Poduk

v

matematiki in prirodoslovnih strokah

daje proti zmerni plači bivši tehnik učencem gimnazije in realke in učiteljskih pripravnic.

Več se izvé pri vredniku „Slovenca.“

Telegrafične denarne cene 17. oktobra.

Papirna renta 68.40 — Sreberna renta 69.60 — Zlata renta 81.10 — 1860letno državno posojilo 127 — Bankine akcije 833 — Kreditna akcije 267.20 — London 1:6.75 — — Ces. kr. cekini 5.58 — 20-frankov 9.33.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.